

Motion till riksdagen

1987/88:Kr23

av Karl Boo m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:141 om ändring i lotterilagen (1982:1011), m. m.

Redan under den allmänna motionstiden i januari 1988 framförde vi från centerns sida allvarlig kritik mot den politik på spel- och lotteriområdet som regeringen för. I vår partimotion om kulturfrågor föreslogs att en kultur- och folkrörelsefond skulle inrättas med en del – ca 10 % – av de medel som staten tillförs genom spelverksamhet. I vår kommittémotion om idrottsfrågor hävdade vi att spel med direktdragningar bör förbehållas folkrörelserna. Trisslotteriet bör därför föras över till folkrörelserna.

Utvecklingen på spel- och lotteriområdet

Den svenska spelmarknaden beräknas nu omsluta ca 15 miljarder kronor. Spel på rouletter och andra kasinospel på hotell och restauranger ingår inte i detta belopp.

Folkrörelsernas andel av spel- och lotteriverksamheten är ca 18 % eller ca 2,6 miljarder. Omslutningen har ökat med ca en miljard på tio år. Den statliga spelverksamheten har under samma tid ökat sin omsättning med ett nio till tio gånger så stort belopp. Staten har således ökat sin andel av spelmarknaden mycket kraftigt sedan mitten av 70-talet.

En annan jämförelse kan också göras. Enligt budgetpropositionens inkomstsammanställning kommer staten att genom skatter, avgifter och inlevererade överskott ta in 4875 milj. kr. budgetåret 1988/89 på spel och lotterier. Det innebär en ökning med drygt en kvarts miljard på ett år. Statens *intäkter* på spel är således nästan dubbelt så stora som *omsättningen* på folkrörelsernas spel (ca 2 600 milj. kr.).

Denna situation har uppstått som en följd av en lagstiftning som sätter snäva gränser för folkrörelsernas aktiviteter, samtidigt som statlig spelverksamhet tar hand om och utvecklar de attraktivaste spelformerna. Därutöver marknadsförs den statliga spelverksamheten på ett både talangfullt och påträngande sätt.

Expansionen av den statliga spelverksamheten har möjliggjorts genom ett ständigt stegrat spelintresse hos allmänheten. Det finns inga tecken som tyder på att detta intresse är i avtagande. Tvärtom. En större exponering i media – exempelvis genom TV-sända lottodragningar – torde komma att öka intresset för spel ytterligare.

Den rådande utvecklingen har på goda grunder oroat folkrörelserna. Samhällets bidrag och spelintäkterna stagnerar eller minskar samtidigt. Idrottsrörelsen, scoutrörelsen och nykterhetsrörelsen får allt svårare att ekonomiskt klara sin viktiga ungdomsfostrande roll. Politiska och andra opinionsbildande organisationer utgör grundstenen i vår demokrati. De får också allt svårare att klara ekonomin.

Folkrörelserna hyste stora förhoppningar om en förbättrad situation när en särskild utredare tillkallades förra året. Denna framlade ett förslag som i stort har mottagits positivt.

Den nu framlagda propositionen innebär emellertid att de stora förväntningarna upplöses i intet. Det framlagda regeringsförslaget förmår sannolikt inte ens hejda den utveckling som nu pågår annat än i mycket blygsam omfattning. Något trendbrott leder propositionen inte till. Den stora reformen som innebär verkliga förbättringar återstår att göra.

Centerns förslag till omedelbara åtgärder

För att en snar förbättring skall kunna åstadkommas måste enligt centerns mening regeringsförslaget förändras och kompletteras enligt följande:

1. *Tillåt högre penningvinster*

Den föreslagna nivån för penningvinster – 500 kr. i lokala lotterier – är alltför blygsam. Penningvinster på upp till 500000 kr. bör tillåtas i lotterier på såväl lokal som läns- och riksnivå.

2. *Tillåt fasta försäljningsställen*

Enligt propositionen skulle den nya typen av lotterier som anordnas efter enbart registrering inte få försälas från fasta försäljningsställen (exempelvis lotteristånd i varuhus). Enligt vår mening förtar denna begränsning väsentligt värdet av den förenkling som föreslås. Förslaget bör därför avvisas.

3. *Inget förbud mot spel i närradio*

Närradion är folkrörelsernas mediekanal. Det är därför rimligt att spel kan förekomma även där. Dessutom pågår utredning av frågan på uppdrag av kulturministern. Ett förbud skulle föregripa detta utredningsresultat. Förslaget om att införa 11 a § bör därför avvisas.

4. *Lotterier med direktdragning bör förbehållas folkrörelserna*

Riksdagen bör redan nu lägga fast en reglering av den statliga spelverksamheten som innebär att spel med direktdragningar förbehålls folkrörelserna. Som en följd härav bör trisslotteriet snarast överföras till folkrörelserna.

5. *Begränsa skatten på penningvinster i bingo till 3 %*

Enligt propositionen skall penningvinster i bingo beskattas med 5,5 % på det begärda tillståndets omfattning och i viss mån betalas i förskott. En

skatt på 3 % torde ge samma intäkter till statskassan som den nuvarande skatten om en tänkbar omsättningsökning kommer till stånd. Bingoarrangör bör betala skatten i efterskott på grundval av den faktiskt genomförda verksamheten.

Det bör ankomma på utskottet att utarbeta erforderlig lagtext på dessa punkter.

Tillsatt beredning om spel och lotterier i framtiden

Som framgått av ovanstående anser centern att den framlagda propositionen inte kan utgöra underlag för att lägga fast samhällets politik på längre sikt på detta område. Arbetet härmed bör ske i en parlamentarisk beredning där också folkrörelseföreträdare ingår. Beredningsutskottet bör ha följande inriktning:

1. En fond för stöd till kulturverksamhet och folkrörelser bör inrättas. Fonden bör byggas upp på medel från statens spelintäkter. 10 % av dessa skulle ge närmare en halv miljard kronor 1988/89. Fonden kan tillföras medel direkt från någon eller några spelformer eller byggas upp på en proportionell andel från alla statliga spelintäkter.
2. Statens och folkrörelsernas roll på spelområdet måste preciseras. Folkrörelserna måste få tillfälle att stå för dynamik och utveckling på spel- och lotteriområdet i minst lika hög grad som staten gör i dag. Nya speltyper, där exempelvis rikstäckande datanät utnyttjas, bör vara öppna för folkrörelserna.
Statens tillsynsroll bör utvecklas.
3. Vid 90-talets mitt bör proportionerna mellan statens och folkrörelsernas spelomsättning vara desamma som 1975 – dvs. två tredjedelar statligt och en tredjedel folkrörelseanknutet.

Beredningen bör arbeta skyndsamt. Förslag bör kunna föreläggas riksdagen inom två år.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar om sådan ändring i lotterilagen att penningvinster på upp till 500 000 kr. tillåts i lokala, regionala och riksomfattande lotterier,
2. att riksdagen avslår förslaget att lotterier som anordnas efter enbart registrering ej skall få försäljas från fasta försäljningsställen,
3. att riksdagen avslår förslaget om förbud mot bingo i närradio,
4. att riksdagen beslutar att lotterier med direktdragning skall förbehållas folkrörelserna,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande överförande av trisslotteriet till folkrörelserna,

6. att riksdagen beslutar att skatten på bingo med penningvinster skall vara 3 % av omsättningen att erläggas i efterskott,

Mot. 1987/88
Kr23

7. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en parlamentarisk beredning tillsätts med uppgift att framlägga förslag bl. a. om kultur- och folkrörelsefond, statens och folkrörelsernas roll, fördelningen av spelmarknaden i enlighet med vad som anges i motionen.

Stockholm den 11 april 1988

Karl Boo (c)

Kerstin Göthberg (c)

Larz Johansson (c)

Jan Hyttring (c)

Pär Granstedt (c)

Marianne Andersson (c)

Stina Gustavsson (c)